

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: תמיר	שם פרטי: זאב
----------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: רוזנברג	בלועזית Rozenberg	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: ליוש	בלועזית	מין: נ / ז תאריך לידה: 23.11.1930
מקום לידה (ישוב, מחוז): באלפטובלה	בלועזית	ארץ לידה: הונגריה
שם פרטי של האב: שלמה	שם פרטי ושם נעורים של האם: שפר הרזבט	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):	שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: באלפטובלה	בלועזית	ארץ המגורים: הונגריה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: כיתה 4 בתיכון	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): הונגריה, סלובקיה, יוגוסלביה ואוסטריה		
האם היית בגטאות? אילו ומתי? Diosgyor שלושה ימים		
האם היית במחנות? אילו ומתי? מחנה עבודה Y'olsva		
מקום השחרור: פלוגות עבודה במטהאוזן	תאריך השחרור: 8.5.1945	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?	לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? הונגריה	
מקומות/מחנות בדרך לארץ: מחנה הכשרה הגר, בודפשט, יוגוסלביה, קפריסין	שנת עליה: 1947	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): כנסת ישראל

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

הייתי עם הוריי ואחותי, שהייתה קטנה ממני בשנתיים. קראו לה מרגרט. אבי היה נגר ואמי עבדה רוב הזמן במסעדה של סבתי. סבתי נפטרה לפני תחילת המלחמה, כיום אני מבין שזה היה מזלה. גרנו בבית עם חמישה חדרים וגינה. לא היו לי הרבה חברים, כיוון שגרתי בכפר, ובית הספר היה בעיר. הגיעו לשם תלמידים מכל האזור, כמעט ולא היה מי שגר קרוב אליי. לא הייתה לי תחושת לאומנות יהודית, הייתי הונגרי. משפחתי הייתה מתבוללת. היינו אפילו הראשונים להעלות את הדגל בחגים לאומיים. ידעתי על חגים כמו פסח, כששכן רחוק הביא מצות לחג. החיים הלא נעימים התחילו לפני עליית הגרמנים לשלטון. משטר הורטי בהונגריה התחיל להוציא חקיקה נגד היהודים. אסרו על היהודים לעסוק במקצועות חופשיים – בעלי חנויות ומסעדות, רופאים ועוד. כל אלה לא קיבלו רישוי ממשלתי. בתי ספר קיבלו 5% תלמידים יהודים. במקרה הייתי תלמיד מצטיין וקיבלו אותי. מכל הכיתה שלי בבית הספר היסודי קיבלו חמישה תלמידים לתיכון. כל שנה סילקו לפחות תלמיד יהודי אחד, עד שנשארתי לבד.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

ממשלת הונגריה החליטה על נשיאת טלאי צהוב עוד לפני פלישת הגרמנים. אני זוכר שהיה מנהג לילדים לפני גיל גיוס ללכת לגדנ"ע. אני ועוד ילד יהודי חיכינו בזמן שכולם הסתדרו בקבוצות. תפקידנו היה לנקות בתי שימוש בבית הספר, בזמן שהאחרים עשו תרגילי שדה. היינו חייבים להספיק לפני סוף התרגילים. אני זוכר שהוריי אמרו, שמה שמתרחש בפולין והונגריה – לא יכול להתרחש. הם ידעו על מקומות ריכוז ועבודות יהודים, אך לא ידעו על אושוויץ. אני עצמי לא ידעתי על אושוויץ עד יום השחרור.

לפני כניסת הגרמנים, כל הגברים היהודים, שהיו חייבים לשרת במילואים, נשלחו למחנות עבודה. באותו זמן גייסו את אבי לחפירת תעלות בחזית הרוסית. הוא היה בפלוגת עבודה MUNKASOLGALATOS. בהתחלה קיבלנו מכתבים מאבי, אבל הם הופסקו.

בתאריך 19.3.1944 הגרמנים נכנסו להונגריה. אני זוכר בכי ופחד. התופעה האנטי-יהודית גברה, שברו חלונות, הרביצו ליהודים. לא היה עוצר, אך כמעט ולא יצאנו כי התביישנו מהטלאי הצהוב.

באמצע יוני הגיעו לביתנו לקחת אותנו לגטו. כל משפחה קיבלה עגלה רתומה עם סוסים. עוד לא חצינו 100 מטר וראינו את שכינינו בוזזים את ביתנו.

ריכזו אותנו בגטו DIOSGYOR, ההונגרים הגיעו ולקחו את הילדים מעל גיל 16 למחנות עבודה. אני לא הייתי בן 16, אך הייתי מפותח וגדול. ואימי ז"ל אמרה לי לך תתגייס כי כשיש עבודה אז לפחות האוכל מובטח- זה היה מה שהשאיר אותי בחיים. אחרי יומיים גייסו אותנו- את הקבוצה של מחנה העבודה ל- YOLOVE (יולשובה) ואת אימי ואחותי לקחו לאושוויץ. עד סוף יוני הן לא נשארו בחיים.

כמה ימים לאחר שהותי ב- YOLOVE אנשים שידועים לעסוק בחקלאות ואני החלטתי שאני יודע חקלאות. עבדנו בחוות הגנרל ההונגרי במשך שלושה חודשים בקציר.

כאשר הרוסים התקרבו, לקחו אותנו מהחווה והגענו לאחת התחנות המרכזיות של בודפשט (19.11.1944). שם הייתה הפגזה גדולה על הרכבת, ואנו התפללנו שהפצצה תיפול על מסילות הרכבת שלנו - אך הדבר לא קרה. משם לקחו אותנו ברגל מבודפשט למטהאוזן דרך GRATZ (במקום ללכת ישר הלכנו במשולש, כנראה שרצו להביא אותנו ליעד אחר אך שינו את דעתם מסיבה לא ידועה). הלכנו ברגל במשך שלושה חודשים. כל משך התקופה הזו לא קיבלנו אוכל בכלל. חיינו ממה שמצאנו ברחוב, כמה ששבולל טעים כשאתה לוקח אותו מהאדמה, זורק את הקליפה ואוכל, בסביבות GRATZ

ראינו סוס מת במזבלה, אנחנו פשוט חיסלנו אותו. הייתה פעם שעברתי באיזה כפר ובאותו זמן נתנו אוכל לחזירים, אנחנו גירשנו אותם ואכלנו את האוכל במקומם.

בדרך מי שנפל חיסלו אותו מיד, יצר הקיום שלי היה חזק ועלה על הכול, גם על החברות. היו כאלה שהרגו בשביל פרוסת לחם. אני חושב שקיבלתי את המצב כטבעי, כל אדם שנפל וחיסלו אותו שמחתי שהוא לא אני. היינו מחוסרי רגש, היינו חיות. אפילו לא עניין אותי הנוף בדרך - הייתי מנותק.

בסביבות ינואר-פברואר הגענו ל- מטהאוזן באוסטריה.

היום אני שואל את עצמי איך אפשר ללכת אלפי קילומטרים עם זוג נעלים אחד בשלג.

המחנה היה מרוכז ליהודים ואחרים (סוציאליסטים, קומוניסטים) ומשום מה חילקו אותי והגעתי לצריף 7. השכיבו אותי על אחד מהתאים. שאלו אותנו מאיפה אתם עניתי שאני מ-BE'LAPATFOLVA. שאלו את שמי ופתאום שמעתי מלמעלה בני. ראיתי את אבי.

הייתי במחנה עד השחרור, כמעט שלושה חודשים. אני ואבי בילינו יחד עד השחרור. לקראת השחרור אבא היה חולה, ומיד עם השחרור לקחו אותנו באמבולנס לבית החולים. רציתי לנסוע איתו ואמרו לי שאין מקום. לא הלכתי ועד היום אני מצטער. כאשר ביררתי נודע לי שנפטר, ושקברו אותו בקבר אחים. מעולם לא מצאתי שום רישום לגבי זה.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

בסוף המלחמה היינו שבועיים בהשגחת האמריקאים - מחשש למחלות. אחר כך כל אחד הלך לאן שרצה. אני רציתי לחזור להונגריה. במקום לקחת בגד אנושי איתי רציתי להשוויץ ששרדתי. לבשתי את החולצה עם הסמל המשולש אדום צהוב (של יהודי הונגריה) והמכנס עם הפסים. עברנו את הגבול, הגיעו חיילים רוסים לקחו את כל החפצים מהרכבת וזרקו. אני נשארתי רק עם הבגדים שהיו עליי. חזרתי לכפר, לא עניינו אותי הארגונים שטיפלו בעקורים. הלכתי מיד לביתי, ביקשתי אותו חזרה. אמרו לי שלא אקבל אותו. כאשר אימתי שאלך למשטרה להתלונן, אמר לי האדם שלקח את ביתנו שהוא מזכיר המשטרה הקומוניסטית. זכרתי שלפני המלחמה היה שייך למפלגה הפשיסטית וציינתי זאת בפניו, אך הוא צחק לי בפנים. אחד החברים של אימי בעל חנות נוצרי לקח אותי אליו. הייתי אצלו שלושה חודשים, עזרתי לו במשק הבית. לאחר תקופה זו החלטתי ללכת מהונגריה. חשבתי כילד, היינו משכירים בית נוסף והמשכירים הכירו אותי אך לא חשבתי כלל ללכת אליהם ולדרוש את כספי השכירות בכדי שיהיה לי משהו. הלכתי לעיר הקרובה EGER ושם ישב ארגון הג'וינט. אני, שחיכתי למשיח הראשון שיגיע - לא משנה מי, הצטרפתי אל התנועה הציונית. הייתי בהכשרה מספר חודשים ועליתי במסלול דרך יוגוסלביה לקפריסין ומשם לארץ. הגענו לישראל עם אוניית "כנסת ישראל" בשנת 1946, היינו כ- 3000 איש באונייה. בתקופה זו המנדט הבריטי שלט. כשעגנו בנמל הוצאנו את כל קופסאות השימורים, והתחלנו לזרוק עליהם עד שהם נגמרו. לבסוף נכנעו והבריטים גירשו אותנו לקפריסין בקפריסין שהייתי כשנה. שם למדתי עברית, שיחקתי כדורגל (כל ניצחון של הקבוצה היינו מקבלים סל מלא בענבים) ויצאתי עם בנות. לאחר מכן עליתי לארץ משם בצורה מסודרת.

נא ספרי/ על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

עליתי בסביבות החגים למחנה עתלית. שם היינו מספר ימים ולקחו אותנו לכפר הילדים, "כפר גלעדי". שם סידרו אותנו בקבוצה, היינו בהכשרה. בהכשרה שלי כמעט ולא היו יוצאי מחנות. לא דיברו על זה ואני לא רציתי לספר או לשמוע. התנתקתי מכל העניין. פרצה מלחמת השחרור, התגייסתי כמעט בן 18. שירתי בחטיבת עודד, הייתי שבועיים על המשלטים ושבועיים בקיבוץ. בהפוגה הראשונה שלחו אותי לקורס מ"ק. אחרי שסיימתי את הקורס בהצטיינות נשארתי במחנה 80 - קיבלתי מחלקת בנות. לאחר מכן חזרתי לקיבוץ האון יחד עם חברי לקבוצה שבינתיים הועברו והתיישבו שם. שם ביליתי כמה שנים ואחר כך גייסו אותי לקורס קצינים במחנה 80, הייתי שנה בקבע ואחר שסיימתי את תפקידי חזרתי לקיבוץ בתור אזרח בתפקיד ביטחון. את אשתי הכרתי בקיבוץ האון. שמה חוה. יש לנו בת אחת ושלוש נכדות עסקתי בקיבוץ מעט כנגר אך רוב חיי עבדתי כמנהל חשבונות. בשנת 1956 עזבנו את הקיבוץ ועברנו לגור בקריית אונן, משם לחולון ולבסוף לנווה מונוסון. יצאתי לגמלאות בשנת 95. כיום אני מקפיד על צעדות בוקר, עבודה בגינה, כל יום אני הולך לבריכה ומגיע לריקודי עם 3 פעמים בשבוע.